

MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

S.T.O. PRIM IMHALLEF

SILVIO CAMILLERI

Seduta ta' l-10 ta' April, 2015

Numru 168/2014

Il-Pulizija

v.

Frans Attard

Il-Qorti:

1. Rat l-akkuza dedotta kontra l-appellat Frans Attard, quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali:

Talli f'Għawdex, qed jagħmel jew qiegħed iġieghel jew iħalli li jsir xi haġa f'Triq Ġdida fi Triq Santa Marjia, Marsalforn, Għawdex li mhux qed iħares jew jassigura li jġu mħarsa l-kundizzjonijiet imposti fil-permess

Il-Qorti ġiet mitluba sabiex minbarra l-piena stabbilita, tapplika l-provedimenti skont is-sezzjoni 17, sub-artikli(1)(3) u (8) u sessjoni 18 tal-Kap. 10 tal-Liġijiet tal-Pulizija. Barra minn hekk il-Qorti ġiet mitluba tordna l-konfiska favur il-Gvern ta' xi dritt li l-imputat għandu fi jew fuq, propjeta' immobbli li dwarha sar ir-reat, u dan skont l-artikolu 17A tal-Kodiċi tal-Liġijiet tal-Pulizija Kap.10.

2. Rat is-sentenza tal-Onorabbli Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) mogħtija fil-5 ta' April, 2013, fejn il-Qorti illiberat lill-imputat minn kull akkuza dedotta kontra tiegħu.

Kopja Informali ta' Sentenza

3. Rat ir-rikors tal-appell tal-Avukat Ġenerali minnu pprezentat fis-26 ta' April, 2013 fejn talab lil din il-Qorti jogħoġobha tħassar u tirrevoka s-sentenza appellata, u minflok, in vista tal-konsiderazzjonijiet magħmula fl-appell tiegħu tgħaddi biex tiddisponi minn dan il-każ skont il-liġi u fl-aħjar interess tal-ġustizzja, b'dana illi sabiex l-appellat ma jiġix ipprivat mid-dritt tad-*doppio esame*, tibgħat l-atti lura lill-Ewwel Onorabbli Qorti sabiex din tiddisponi mill-każ skont il-liġi.

4. Rat l-atti kollha tal-kawża nkluzi l-provi kollha prodotti quddiem l-ewwel Qorti fosthom id-depożizzjonijiet tax-xhieda mismugħa u d-dokumenti esebiti kif ukoll l-osservazzjonijiet bil-miktub tal-partijiet li trattaw l-appell.

5. Il-fatti jistgħu jiġu riassunti kif ġej:

Fl-14 ta' Diċembru 1987 l-imputat applika għal permess tal-bini "to erect dwellings" u eventwalment nħariġu l-permess Nru. PB 2874/90/4784/87 fl-20 ta' Lulju 1990 għall-bini ta' flats u garaxxijiet għal karozzi privati suġġett għall-kundizzjonijiet fl-istess permess¹. L-imputat kien bena garaxxijiet taħt it-triq proġettata u cioè New Street off St. Mary Street, Qbajjar, Għawdex. Inbnew ukoll xi garaxxijiet u flats fuq il-linja tat-triq kif approvata. Fit-8 ta' Marzu 1991 l-istess imputat applika sabiex il-kostruzzjoni fis-sotterran fl-istess indirizz tiġi approvata iżda fid-29 ta' April 1992 dan il-permess ġie lillu miċħud². Fil-15 ta' Ġunju 1992 l-imputat talab li l-applikazzjoni msemmija tiġi rikunsidrata iżda l-permess reġa ġie miċħud l-ewwel fid-29 ta' April 1992 imbgħad fit-30 ta' Novembru 1992³. Sat 2 ta' Ġunju 2008 l-iżvilupp illegali kien għadu jeżisti u mhux sanzjonat⁴. Saru diversi talbiet oħra biex ix-xogħol jiġi sanzjonat iżda dawn baqgħu jiġu rifjutati⁵.

Ikkunsidrat:

6. L-aggravju ewlieni tal-appellant Avukat Ġenerali huwa fis-sens li l-ewwel Onorabbli Qorti ma setgħet qatt legalment u raġjonevolment tillibera lill-appellat abbażi tal-fatt li, skont hi, l-aġir ta' l-appellat ma baqax aktar reat għaliex skont l-appellant dan ma huwa minnu assolutament xejn u d-deċiżjoni appellata hija msejsa esklussivament fuq konsiderazzjonijiet legali żbaljati – kemm għal dak li jirrigwarda liġi sostantiva, kif ukoll għal dak li jirrigwarda liġi proċedurali u dan essenzjalment għar-raġuni li għat-tenur tal-artikolu 12 tal-Att dwar l-Interpretazzjoni l-azzjoni setgħet skont il-liġi tkompli tiegħu l-kors tagħha minkejja li fid-data tas-sentenza appellata l-artikolu 16 tal-Kap. 10 li taħtu ġie imputat l-appellat kien ġie

¹ Ara depożizzjoni Mark Cini fol 161 u l-permess Dok MC (fol. 134), is-*site plan* Doc. MC1 (fol. 135) u l-pjanta tal-faċċata Doc. MC2 fol 136

² Doc. MC4 fol 138

³ Depożizzjoni Mark Cini fol 174, Doc MC5 fol. 139

⁴ Depożizzjon Mark Cini fol 174

⁵ Ara depożizzjonijiet imputat Frank Attard fol. 176, 182, 184

Kopja Informali ta' Sentenza

mħassar bl-Att I ta' l-1992 (L-Att dwar l-Ippjanar tal-Iżvilupp), Kap. 356 tal-Liġijiet ta' Malta, salv dak previst fl-artikolu 63 tal-istess Att, liema Att ġie eventwalment sostitwit bl-Att X ta' l-2010 (L-Att dwar l-Ambjent u l-Ippjanar tal-Iżvilupp), Kap. 504 tal-Liġijiet ta' Malta, li ġie segwit bl-Avviż Legali 512 ta' l-2012 (*recte* 2010) li stabbilixxa d-data tat-30 ta' Novembru 2012 (*recte* 2010) bħala d-data li fiha kellhom jifhassru diversi artikoli, fosthom l-artikolu 63 tal-Kap. 356. li kien jipprovdi speċifikament li kull reat li kien sar taħt id-dispożizzjonijiet tal-Kap. 10 tal-Liġijiet ta' Malta kellu jibqa' jitqies bħala tali u kull proċediment istitwit taħt xi dispożizzjoni minn dawn kellu jissokta.

7. Ma jidhirx li hemm kwistjoni dwar il-kronologija tal-istorja leġislattiva rilevanti għal dan l-appell. L-imputat appellat fit-8 ta' April 1991 ġie imputat quddiem l-ewwel Qorti imputat bi ksur tal-artikoli 16 u 17 tal-Kap. 10 tal-Liġijiet ta' Malta. Id-dispożizzjonijiet imsemmija flimkien ma dispożizzjonijiet oħra tal-istess Kap. 10 ġew imħassra bl-artikolu 63 tal-Att I tal-1992 publikat fis-17 ta' Jannar 1992 iżda l-istess artikolu kellu miegħu *proviso* b'dispożizzjonijiet ta' natura tranzitorja. L-artikolu 63 imsemmi, fil-parti tiegħu rilevanti għal dan l-appell jipprovdi kif ġej:

“63. (1) Bla ħsara għad-dispożizzjonijiet ta' dan l-artikolu, il-liġijiet, jew dispożizzjonijiet tagħhom, speċifikati hawn taħt, huma imħassra jew ikollhom effett kif provdut f'dan l-artikolu.

“(2) Il-liġijiet li ġejjin, jew id-dispożizzjonijiet tagħhom, jiġifieri:

- (a) Taqsima I u, sa fejn id-dispożizzjonijiet tagħha jiġu sostitwiti, u jingħad espressament li qed jiġu sostitwiti, b'regolamenti magħmulin taħt l-artikolu 60 ta' dan l-Att, it-Taqsima V tal-Kodiċi tal-Liġijiet tal-Pulizija;
- (b) ...omissis...
- (c) ...omissis...
- (d) ...omissis...

“huma b'dan imħassra:

Iżda –

- (i) kull ħaġa magħmula jew li ma saritx taħthom skond il-liġi għandha, sa fejn ma tkunx f'konflitt mad-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att, ma tiġix milquta;
- (ii) kull reat magħmul kontra xi waħda mid-dispożizzjonijiet imħassra b'dan l-artikolu għandu jibqa' reat kontra dawk id-dispożizzjonijiet u jistgħu jinbdeu jew jitkomplew proċedimenti dwaru bħal li kieku dawk id-dispożizzjonijiet kienu għadhom fis-seħħ bla ħsara għall-applikazzjoni, dwar kull att jew ommissjoni li tikkostitwixxi dak ir-reat, tad-dispożizzjonijiet tas-subartikolu (2) ta' l-artikolu 51 ta' dan l-Att;
- (iii) kull permess maħruġ jew mogħti taħt xi waħda mid-dispożizzjonijiet imħassra b'dan l-artikolu li jkun għadu jseħħ fid-data li hija sewwa sew qabel il-bidu fis-seħħ ta' dan l-Att, għandu jkompli jkun operattiv għall-

Kopja Informali ta' Sentenza

perjodu u taħt il-kundizzjonijiet li għalih jew taħthom ikun inhareġ jew ġie mogħti, iżda għandu għall-għanijiet kollha barra mit-tul ta' żmien jitqies li hu permess mogħti mill-Awtorita';

--- omissis ---“

8. Fit-13 ta' Lulju 2010 ġie pubblikat l-Att X tal-2010 msejjaħ Att dwar l-Ambjent u l-Ippjanar tal-Iżvilupp li fl-artikolu 97 tiegħu ġie previst li l-Ministru seta' b'avviż fil-Gazzetta tal-Gvern iħassar *inter alia* l-Att I tal-1992 dwar l-Ippjanar ta' l-Iżvilupp b'dati, regoli u proċeduri differenti li jkunu jistgħu jiġu stabbiliti għat-tħassir u, jew l-applikabilità tad-disposizzjonijiet differenti tagħhom. Effettivament, sussegwentement ġie pubblikat l-Avviż Legali 512 tal-2010 (u mhux tal-2012 kif jgħid l-Avukat Ġenerali fir-rikors tal-appell tiegħu) li bih ġiet stabbilita d-data tat-30 ta' Novembru 2010 bħala d-data meta diversi disposizzjonijiet tal-Att dwar l-Ambjent u l-Ippjanar, fosthom l-artikolu 63 tiegħu, kellhom jitħassru. Fl-Avviż Legali msemmi ma sar ebda *proviso* bħal dak li kien jinsab fl-artikolu 63 tal-Att I tal-1992 dwar l-Ippjanar tal-Iżvilupp.

9. L-appellant Avukat Ġenerali jsostni li meta l-Avviż Legali 512 tal-2010 (li skont l-Att dwar l-Interpretazzjoni, artikolu 2(1), jaqa' taħt it-tifsira ta' "Att") iħassar l-artikolu 63 tal-Kap. 356 baqa' applikabbli l-artikolu 12 tal-Att dwar l-Interpretazzjoni (Kap. 249) li fil-qosor jipprovdi li t-tħassir m'għandux jolqot it-tħaddim ta' xi liġi qabel ma kienet imħassra jew xi haġa magħmula jew li tħalliet issir taħtha, m'għandux jolqot xi penali, konfiska jew piena li wieħed seta' jeħel dwar xi reat, m'għandux jolqot proċedimenti legali, responsabbilita', penali, konfiska, jew piena, u kull proċedimenti legali setgħu jinbdew, jitkomplew jew jiġu nforzati, u kull penali, konfiska jew piena setgħu jiġu imposti bħallikieku l-Att li jħassar ma jkunx għadda.

10. L-artikolu 12 imsemmi fil-partijiet relevanti tiegħu jipprovdi kif ġej:

“12. (1) Meta xi Att mgħoddi wara l-bidu fis-seħħ ta' dan l-Att iħassar xi liġi oħra, kemm-il darba ma jidherx iħsieb kuntrarju, t-tħassir m'għandux -

(a) jerga jġib fis-seħħ xi haġa li ma tkunx fis-seħħ jew li ma tkunx teżisti fiż-żmien li fih iseħħ it-tħassir;

(b) jolqot it-tħaddim ta' xi liġi qabel ma kienet hekk imħassra jew xi haġa magħmula jew li tħalliet issir taħt xi liġi hekk imħassra;

(c) - omissis -

(d) jolqot xi penali, konfiska jew piena li wieħed seta' jeħel dwar xi reat li jkun sar kontra xi liġi hekk imħassra, jew xi responsabbilita' għal xi penali, konfiska jew piena bħal dawk;

Kopja Informali ta' Sentenza

(e) jolqot kull stħarriġ, proċedimenti legali, jew rimedju dwar xi dritt, privileġġ, obbligazzjoni, responsabbilita', penali, konfiska, jew piena kif intqal qabel,

u kull stħarriġ, proċedimenti legali, jew rimedju bħal dawk jistgħu jinbdew, jitkomplew, jew jiġu nforzati, u kull penali, konfiska jew piena bħal dawk jistgħu jiġu mposti, bħallikieku l-Att li jħassar ma jkunx għadda...”.

11. Il-Qorti trid għalhekk tara qabel xejn jekk l-artikolu 12 imsemmi huwiex applikabbli għall-A.L. 512/2010. Din il-Qorti hi tal-fehma li l-fatt li fl-A.L. 512/2010 ma jinstabx *provisio* bħal dak li kien jeżisti fl-artikolu 63(2)(a) tal-Att I tal-1992 qabel ġie mħassar ma jurix “ħsieb kuntrarju” għal dak previst fl-artikolu 12. Dan għaliex dak previst fil-*provisio* tal-A.L. 512/2010 huwa sostanzjalment ukoll dak li hu previst b'mod aktar dettaljat fl-artikolu 12(1) tal-Att dwar l-Interpretazzjoni, li kien ser jibqa' fis-seħħ wara t-tħassir previst fl-istess Avviż Legali. Għalhekk jidher li hu l-każ li l-leġislatur kien tal-fehma li tenut kont tal-kontenut tiegħu l-artikolu 12(1) tal-Att dwar l-Interpretazzjoni kien suffiċjenti. Il-*provisio* għall-artikolu 63(2) jidher li ġie għalhekk ritenut superfluwu mill-leġislatur li għaldaqstant ħassru, u għall-istess raġuni daqstant superfluwu kien ikun *provisio* fl-istess sens fl-A.L. 512/2010. Għalhekk, fin-nuqqas ta' disposizzjoni espressa fl-A.L. 512/2010 fis-sens li proċeduri pendenti ma għandhomx jitkomplew din il-Qorti ma tistax tikkonkludi li l-A.L. 512/2010 juri ħsieb kuntrarju għal dak previst fl-artikolu 12 tal-Att dwar l-Interpretazzjoni, li din il-Qorti ssib għalhekk li hu applikabbli għall-fattispeċi tal-każ odjern.

12. Il-Qorti jibqalha tikkunsidra l-effett tal-applikazzjoni tal-artikolu 12(1) tal-Att dwar l-Interpretazzjoni għall-fatti tal-każ ta' llum. Kif ġia ġie rilevat, skont l-artikolu 12(1)(a) tal-Att imsemmi, t-tħassir ta' liġi m'għandux jerġa jġib fis-seħħ xi ħaġa li ma tkunx fis-seħħ jew li ma tkunx teżisti fiż-żmien li fih iseħħ it-tħassir. Meta ħareġ l-A.L. 512/2010, it-Taqsima I tal-Kodiċi tal-Pulizija kienet ġia ġie preċedentement imħassar bl-artikolu 63(2)(a) tal-Att I tal-1992. Għalhekk it-tħassir li sar b'effett tal-A.L. 512/2010 ma setax jerġa jġib fis-seħħ it-Taqsima msemmija. B'danakollu, l-*provisio* tal-artikolu 63(2), li ġie mħassar bl-A.L. imsemmi, ħalla li jitkomplew proċedimenti dwar reat li kien sar kontra d-dispożizzjonijiet tat-Taqsima I msemmija bħallikieku d-dispożizzjonijiet ta' dik it-Taqsima kienu għadhom fis-seħħ. Għalhekk, tali proċedimenti, fosthom dawk odjerni kontra l-imputat appellat, ma jintlaqtux bit-tħassir tal-artikolu 63(2)(a) tal-Att I tal-1992 u dan skont il-paragrafu (b) tal-artikolu 12(1) tal-Att dwar l-Interpretazzjoni li jipprovdi li t-tħassir ma jolqotx it-tħaddim ta' xi liġi qabel ma ġiet hekk imħassra jew xi ħaġa magħmula jew li tħalliet issir taħt il-liġi hekk imħassra.

13. Għalhekk l-appell tal-Avukat Ġenerali huwa fondat u ser jiġi milqugħ.

Kopja Informali ta' Sentenza

14. Fir-rikors tal-appell tiegħu l-Avukat Ġenerali qiegħed jitlob li fl-eventwalita' li l-appell tiegħu jiġi milqugħ din il-Qorti għandha tibgħat l-atti lura lill-ewwel Qorti sabiex tiddisponi mill-każ skont il-liġi sabiex l-appellat ma jiġix ipprivat mid-dritt tad-*doppio esame*. Din il-Qorti dan ma tistax tagħmlu f'dawk il-każijiet fejn il-liġi espressament tipprovdi li għandha tkun din il-Qorti stess li għandha tgħaddi biex tiddeċiedi l-mertu tal-kawża⁶. Il-każ odjern ma huwiex wieħed minn dawk il-każijiet. Bdanakollu din il-Qorti hi ferm reluttanti li tibgħat lura l-atti tal-kawża lill-ewwel Qorti partikolarment meta l-kawża tkun, bħal fil-każ odjern, ġia ilha snin twal pendent. Fil-każ odjern, iżda, din il-Qorti ma tistax tinjora l-fatt li l-liġi ma tipprovdi kif din il-Qorti għandha tiddisponi mill-każ fl-eventwalita' li tilqa' appell bħal dan, anqas tista' tinjora li hu l-appellant Avukat Ġenerali stess li qiegħed jagħmel it-talba għal daqshekk, u anqas tista' tinjora li din il-kawża kienet miexja flimkien ma' kawża oħra li wara appell lil din il-Qorti l-atti tagħha ġew rimessi lill-ewwel Qorti għall-kontinwazzjoni skont il-liġi⁷ u li issa qiegħdin jistennew l-eżitu ta' dan l-appell. F'dawn iċ-ċirkostanzi il-Qorti hi tal-fehma li jkun għaqli li t-talba tal-Avukat Ġenerali sabiex fiċ-ċirkostanzi partikolari ta' dan il-każ il-proċess jiġi rinviat lill-ewwel Qorti sabiex tiddisponi mill-mertu tal-akkużi għandha tintlaqa' sabiex iż-żewġ kawżi in kwistjoni jkomplu jimxu flimkien kif kien ġia qiegħed isir qabel.

Għall-motivi premissi l-Qorti tilqa' l-appell tal-Avukat Ġenerali, tħassar is-sentenza appellata u tirrinvija l-atti tal-kawża lill-ewwel Qorti għall-kontinwazzjoni u deċiżjoni skont il-liġi.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----

⁶ Ara art. 428(3)(5)(6) tal-Kodiċi Kriminali

⁷ Ara App Kr P v Frans Attard, 7/2/2014